

Öğretmen Adaylarının İletişim Becerilerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi

Ökkeş BEYAZ¹ , Fikret ALINCAK^{2*}  & Belgin ATAŞ³ 

Gönderilme Tarihi: 16 Mayıs 2022 Kabul Tarihi: 21 Haziran 2022
DOI: 10.52974/jena.1117507

Öz:

İletişime kişilerin karşılıklı olarak birbirlerini anlama ve anlamlandırma süreci diyebiliriz. İletişim hayatımızın tüm evresinde yararlandığımız etkili ve vazgeçilmez araçlardan birisidir. Süreç olarak iletişim kavramının insanların hayatının var olmasında çok eski süreçlere dayandığı belirtilmektedir. İletişim sürecinin düzenli şekilde anlamlandırılması oldukça önemlidir. Bu süreçte ne kadar kendimizi iyi açarsak insanlar ile iletişimimiz o kadar güçlü olur. Günümüzde gerek kurumlardaki başarıyı belirleyen ve toplumda birlik beraberliği sağlayan en önemli faktör iletişimdir. Günlük hayatın her aşamasında öğretmenler toplum ile sürekli etkileşim halindedir. Bu anlamda öğretmenlerin, insanlar ile tam anlamıyla ilgilenebilmesi, onları yönlendirme ve etkilemesi için iyi bir iletişim becerisine sahip olmaları gerekmektedir. Bu araştırma, Öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin incelenmesi amacıyla yapılan betimsel bir çalışmadır. Araştırma evrenini 2019-2020 eğitim öğretim yılında Gaziantep Üniversitesine bağlı farklı bölümlerde öğrenim görmekte olan öğretmen adayları, örneklem grubunu ise gönüllülük esasına dayalı olarak seçilen 505 (264 Kadın, 241 Erkek) birey oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Korkut (1996) tarafından geliştirilen "İletişim Becerileri Değerlendirme Ölçeği (İBÖ)" kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 22.0 programından yararlanılmıştır. İstatistiksel yöntem olarak t testi ve varyans analizi kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak alınmıştır. Araştırma sonucunda olarak, öğretmen adaylarının genel olarak iletişim becerilerinin olumlu yönde değerlendirilebileceği, Bölümlere göre bakıldığında, Sınıf ve matematik öğretmeni adaylarının Türkçe ve PDR öğretmeni adaylarından, beden eğitimi öğretmeni adaylarının da Türkçe öğretmeni adaylarından daha iyi iletişim becerilerine sahip oldukları görülmüştür. Türkçe ve Matematik öğretmeni adayların yaşlarının arttığı durumlarda iletişim becerilerinin de arttığı görülmüştür. Sınıf öğretmeni adaylarında erkeklerin iletişim becerileri daha olumlu bulunurken, matematik öğretmeni adaylarında kadınların daha olumlu iletişim becerileri olduğu tespit edilmiştir. Türkçe öğretmeni adaylarında, birinci sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının iletişim becerileri ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarından daha düşük olduğu, Matematik öğretmeni adaylarında, dördüncü sınıf öğrencilerinin elde ettiği puanların birinci, ikinci ve üçüncü sınıf



Atf:

Beyaz, Ö., Alıncak, F. & Ataş, B. (2022). Öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *International Journal of Education and New Approaches*, 5(1), 110-125. <https://doi.org/10.52974/jena.1117507>

¹Gaziantep Üniversite, Türkiye. Orcid ID: 0000-0002-7658-1644

²Gaziantep Üniversite, Türkiye. Orcid ID: 0000-0003-3459-3441

³Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye. Orcid ID: 0000-0002-7094-5742

*Corresponding Author: alincakfikret27@gmail.com

öğrencilerinden daha yüksek olduğu, beden eğitimi, sınıf, sosyal bilgiler ve psikolojik danışman ve rehber öğretmen adayların da sınıf düzeyi açısından herhangi bir farklılaşma olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen adayı, iletişim, beceri.

Abstract:

We can call communication the process of mutual understanding and making sense of each other. Communication is one of the effective and indispensable tools that we use at all stages of our lives. It is stated that the concept of communication as a process is based on very old processes in the existence of people's lives. It is very important to make sense of the communication process on a regular basis. The better we open ourselves in this process, the stronger our communication with people will be. Today, the most important factor that determines the success in institutions and provides unity in society is communication. At every stage of daily life, teachers are in constant interaction with the society. In this sense, teachers need to have good communication skills in order to be able to fully deal with people, to direct and influence them. This research is a descriptive study to examine the communication skills of teacher candidates. The research population consists of prospective teachers studying in different departments of Gaziantep University in the 2019-2020 academic year, and the sample group consists of 505 individuals (264 Female, 241 Male) selected on a voluntary basis. "Communication Skills Evaluation Scale (IAS)" developed by Korkut (1996) was used as a data collection tool in the study. SPSS 22.0 program was used in the analysis of the data. T test and analysis of variance were used as statistical methods. The significance level was taken as $p < 0.05$. As a result of the research, it was seen that the communication skills of the teacher candidates can be evaluated positively in general. It was observed that the communication skills of the Turkish and Mathematics teacher candidates increased when their age increased. While male teacher candidates have more positive communication skills, female mathematics teacher candidates have more positive communication skills. In Turkish teacher candidates, the communication skills of the first-year teacher candidates were lower than the second, third and fourth-year teacher candidates, the scores of the fourth-year students in the mathematics teacher candidates were higher than the first, second and third-year students, physical education, It was concluded that there was no difference in terms of grade level, social studies, and psychological counselor and guidance teacher candidates in terms of grade level.

Keywords: Teacher candidates, communication, skill.

GİRİŞ

İletişim toplumsal hayatta insanların birbirleriyle ilişki kurması için gerekli olan temel süreçlerden biridir. Bu süreç içerisinde insanlar konuşma ve dinleme gibi iletişim becerileri kazanırlar ve etkili iletişim kurabilmek amacıyla bu becerileri geliştirirler. Bu becerilerin içinde yer alan politik beceri de insanların belli amaçlar doğrultusunda sergiledikleri çevreyi etkileme ve harekete geçirme davranışlarından oluşur. İletişim becerileri ve politik beceriler, günlük hayatta iç içe geçmiş biçimde ve bir arada sergilenen davranışlardan oluşmaktadır. Eğitim temelini oluşturan okul yaşamında bu beceriler aktif şekilde öğretmenler tarafından kullanılmakta, aktarılmakta ve geliştirilmektedir.

İletişim, duygu ve düşüncelerin karşıdaki kişiye anlamlı bir biçimde aktarılmasıdır. İletişimin olduğu her yerde etkileşim, etkileşimin olduğu her alanda da iletişimin olması beklenmektedir. Birbirleriyle etkileşim halinde bulunan tüm canlılar iletişimin içerisinde dirler (Baltaş, 2007). Kişi içinde bulunmuş olduğu alanlardan, diğer bireyler ve onlarla olan etkileşiminden oluşmaktadır. Bireyler birbirleriyle karşılıklı olarak bilgiyi üretir ve birbirlerine aktarma yoluna giderler (Güneş, 2011). Bu nedenle kişinin içinde var olanı başkalarına iletme ve kendisini başkalarına anlatma iletişimi zorunlu kılmıştır (Cüceloğlu, 2013).

Hoben iletişimin hem dilsel hem de düşüncelerin ifade edilmiş olduğunu belirtmektedir. Bu anlamda iletişimin olabilmesi için sözel niteliğin ve konuşmanın varlığından bahsedilmelidir.

Dolayısıyla sürece dâhil olan taraflar daima iletişim sürecinin öğeleridir. Bu akışa iletişim adını vermekteyiz (Kaya, 2016).

İnsanların hayatını devam ettirirken karşılaşmış olduğu her türlü olay ya da olgular ile ilgili değişimlerden haberdar olmasını sağlayan, etkileşim kurmasına imkân veren davranış, yargı, düşünce ve duygu paylaşımlarıdır (Russel, 1978).

İletişim her alanda oldukça etkili olmakla birlikte günümüz şartlarında daha da büyük bir öneme sahiptir. Özellikle içinde bulunduğumuz çağı bilgi çağı olarak değerlendirecek olursak iletişim kavramının ve sürecin ne denli önemli olduğunun da farkına varmış olacağız (Gürses, 2006).

İnsanı, diğer canlılardan ayıran en önemli özellik içinde bulunduğu toplumun bir üyesi olması, sosyalleşebilmesi, toplumsallaşabilmesi, duygu ve düşüncelerini farklı sembollerle ifade etmesidir. Bu sebeple iletişim toplumsal hayatın oluşmasında, toplum yaşamında kültür ve bilgi paylaşımının oluşabilmesinde oldukça önemlidir (Yenel, 2016).

İletişim, kavramsal anlamda toplumsal temeli oluşturan bir sistem olmakla birlikte, kişisel davranışı izleyen ve etkileyen bir teknik, olmanın yanında örgütsel ve yönetsel olarak düzenli bir şekilde çalışmasını sağlayan bir araç ve bir bilim olarak ele alınmaktadır (Tutar, 2012). Farklı bir tanımda iletişimin kavramsal olarak bir davranışı etkileyebilme ya da motivasyonunu sağlamak için birden fazla kişi arasında olan bilgi alışverişidir (Bridge, 2003).

İletişim, yaşamımızın her evresinde yer almakla birlikte; bilgilerimizi, tecrübelerimizi ve sorunlarımızı paylaşma açısından oldukça etkili bir öğedir. Bu öğenin verimli olarak sağlanabilmesi için iletişime geçen kişilerin becerileri ile doğrudan orantılıdır. Dolayısıyla bu süreçte tarafların birbirlerini anlaması, kalıcı beraberlikler oluşturması ve kabiliyetli olmaları gerekmektedir (Metin, 2011).

İletişim, insanların değişik rol, inanç, değer, tutum ve davranışlara sahip insanlar ve gruplar ile nasıl etkileşim sağlanması gerektiğini öğretir. Dolayısıyla insanların iletişim esnasında hal ve hareketleri olmuştur (Uztuğ, 2009). Bu anlamda bireyler iletişim esnasında zaman zaman sorun yaşayabilmektedirler. Bu problemler iletişim sürecinde meydana gelen olaylardır (Cüceloğlu, 2013).

İletişim; kaynak ve alıcının arasındaki bilgi, duygu ve düşünce aktarımının net bir biçimde gerçekleştirilmesi ile gönderilen mesaja istenilen anlam yüklenilmesi sonucu davranış, tutum değiştirme sürecidir (Aksungur, 2018). İletişim becerileri hakkında literatürde çeşitli tanımlamalar yapılmıştır. Tomul'a (2012) göre iletişim becerileri; gönderme ve alma becerileri olarak iki ana gruba ayrılmıştır. Bu iki ana grup; duygu ve düşünceleri tanımlama, açıklamalarda net olma, kendini sözel olarak ifade etme ile bireysel davranışları betimleme, izlenimleri analiz etme olarak sınıflandırılmıştır. Öğretmenler bu iletişim süreçlerinde; empatik davranma, etkin dinleme, ben dili ve doğru vücut mesafesi kullanma gibi birçok farklı beceriyi bir arada sergilemektedirler (Altunay & Toprakçı, 2017).

Bu tanımlamalardan anlaşıldığı üzere, iletişimin sadece bilgi aktarımı ya da geri bildirimsiz tek yönlü iletişim olmadığı, tüm yaşamı çerçeveleyecek biçimde bir iletişim paylaşımı, anlam alışverişi, devamlılığın sağlanabildiği bir eylem ya da bir süreç olduğu görülmektedir (Çamdereli, 2015).

Bireysel yaşamda ve toplumsal yaşamda lazım olan bilgi, beceri ve tutumlar sadece iletişim yoluyla öğrenilebilir (Çağlar & Kılıç, 2011). İletişim, bilginin paylaşılmasını mümkün kılan; duygu, düşünce ve fikirlerin, bir kişiden diğerine çeşitli yollar aracılığıyla aktarıldığı bir süreçtir (Yavuzer, 2012; Yüksel, 2012). İletişim olmadan insanların birbirleriyle ilişkiye girmeleri, birbirleriyle etkileşebilmeleri ve birlikte zaman geçirmeleri zordur. İnsanlar temel özelliklerini ve ihtiyaçlarını karşılamadan nasıl varlığını devam ettiremez ise iletişim olmadan da yaşamını devam ettiremez (Fidan, 2009).

Eğitim kurumları, insanlara doğrudan açık olan yerlerdir. Bu kurumlarda görev alan öğretmenler ile yöneticilerin görevlerini eksiksiz olarak yerine getirmeleri etkili bir iletişim ile olmaktadır. Sağlıklı bir iletişim ortamı olmadığı takdirde çalışanlar arasında bir takım kopuklukların olması kaçınılmazdır. Bu nedenle, eğitim kurumlarında kişilerin birbirleriyle olan ilişki ve iletişimi oldukça önemlidir (Bursalıoğlu, 2010).

Eğitim öğretim hayatında, öğretmenler iletişim sürecinin baş aktörü olarak rol oynamaktadırlar. Öğretmenlerin iletişim sürecinde verdikleri mesajın içeriği ile karşı taraftan algılanışının aynı olması, etkili iletişim sağlanması için büyük önem taşımaktadır. İletişim kurulan ortam, beden dili, ses tonu, zaman ve kültürel farklılıklar gibi birçok faktör bu algılayış sürecini etkilemektedir. Öğretmenler arasındaki bu farklılıklar ve verilen mesajların çeşitli şekillerde yorumlanması, öğretmenlerin iletişim sürecinde birtakım politik becerileri sergilemelerine zemin hazırlamaktadır (Demir, 2013).

Konumuz ile ilgili araştırmalarda da görüldüğü üzere öğretmenlerin etkili iletişim özelliklerine sahip olması etkili öğretmen-öğrenci iletişimi yönünden oldukça önemlidir. Dolayısıyla öğretmenlerin etkili iletişim becerisi sağlaması açısından gerek sınıf ortamında gerekse de öğrenci üzerinde oldukça etkilidir. Bu çalışmada; öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin incelenmesinin önemli olduğu ve alan yazına yarar sağlayacağı düşünülmektedir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

1. Öğretmen adaylarının cinsiyet değişkeni ile iletişim becerileri arasında farklılık var mıdır?
2. Öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri sınıf düzeyi değişkeni ile iletişim becerileri arasında farklılık var mıdır?
3. Öğretmen adaylarının öğrenim görülen bölüm değişkeni ile iletişim becerileri arasında farklılık var mıdır?

YÖNTEM

Bu çalışmada, Öğretmen adaylarının iletişim beceri düzeylerinin; yaş, cinsiyet, sınıf, öğrenim görülen bölüm, akademik not ortalaması gibi farklı değişkenler açısından incelenmesi amacıyla; betimsel çalışma ve ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

Araştırma Grubu

Çalışma 2019-2020 eğitim öğretim yılında Gaziantep üniversitesine bağlı farklı bölümlerde (Sınıf öğretmenliği, Türkçe öğretmenliği, Sosyal Bilgiler öğretmenliği, Matematik öğretmenliği, Beden Eğitimi ve Spor öğretmenliği, Psikolojik Danışman ve Rehber öğretmenliği) öğrenim görmekte olan öğretmen adayları üzerinde gönüllülük esasına dayalı olarak uygulanmıştır. Çalışmaya 585 öğretmen adayı gönüllü olarak katılmıştır. Eksik veya yanlış doldurulan ölçekler çalışma dışı bırakılmış ve toplam 505 öğretmen adayının (264 kadın,

241 erkek) doldurduğu ölçekler çalışma kapsamında değerlendirilmiştir. Araştırma grubunun çalışmada ele alınan değişkenlere ait özelliklerin dağılımı tablo 3.1.'de verilmiştir.

Tablo 1. Araştırma grubunun çalışmada ele alınan kişisel özelliklerinin dağılımı

Değişken		n	%
Yaş	18	3	.6
	19	10	2.0
	20	131	25.9
	21	128	25.3
	22	114	22.6
	23	67	13.3
	24	19	3.8
	25	12	2.4
	26	15	3.0
	28	5	1.0
	31	1	.2
Cinsiyet	Kadın	264	52.3
	Erkek	241	47.7
Sınıf	1	96	19.0
	2	201	39.8
	3	155	30.7
	4	53	10.5
Öğrenim Görülen Bölüm	Sınıf Öğretmenliği	117	23.2
	Türkçe Öğretmenliği	47	9.3
	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	60	11.9
	Matematik Öğretmenliği	99	19.6
	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	46	9.1
	Psikolojik Danışman ve Rehber Öğretmenliği	136	26.9

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak Korkut (1996) tarafından geliştirilen, “İletişim Becerileri Envanteri (İBE)” kullanılmıştır. Korkut tarafından ilk önce lise öğrencilerine yönelik hazırlanmış, daha sonra üniversite öğrencileri ile 61 yetişkin üzerinde uygulanmıştır. İBDÖ 5’li likert tipi bir ölçektir. 25 maddeden oluşan bir form şeklindedir. Yönergeyi de içeren bu formda “her zaman (5), sıklıkla (4), bazen (3), nadiren (2) ve hiçbir zaman (1)” olmak üzere derecelendirilmiş seçenekler yer almaktadır (98). Tersine maddelerin olmadığı ölçekte yüksek puan, bireylerin kendi iletişim becerilerini olumlu yönde değerlendirdikleri anlamındadır. Bu çalışma için Ölçeğin cronbach alfa değeri. 94 olarak bulunmuştur. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 125, en düşük puan 25’dir.

Verilerin Toplanması

Çalışmada verileri toplamak amacıyla, 2019-2020 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Gaziantep Üniversitesine bağlı farklı bölümlerde öğrenim görmekte olan 505 öğretmen adayına “İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği” (İBDÖ)” uygulanmıştır. Öğretmen adaylarına ölçme aracı uygulanmadan önce çalışmanın amacı gönüllü olarak katılan öğretmen adaylarına açıklanmıştır. Araştırmada kullanılan ölçme aracı öğretmen adayları tarafından yaklaşık 15-20 dakikada doldurulmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin istatistiksel analizi için ölçeklerden elde edilen veriler bilgisayar ortamına kodlanıp SPSS 22.0 programından yararlanılmıştır. Çalışmadaki verilerde, betimsel istatistik hesaplamaları yapılmıştır. Araştırma verilerinin normal dağılım gösterip göstermediğini

belirlemek amacıyla Kolmogorov-Smirnov normallik testleri yapılmıştır. Normal dağılım göstermeyen veri setleri için Kurtosis-Skewness değerlerine bakılmış ve değerler +2/-2 arasında olduğu için verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiş ve parametrik testler uygulanmıştır. Bağımsız değişkenler arasındaki farklılığın tespitinde independentsample t-testi, OneWayAnova ve korelasyon testi analizlerinden yararlanılarak, sayısal veriler tablolar halinde yorumlanmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Tablo 2. Katılımcıların yaş değişkeni açısından iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan korelasyon analizi sonuçları

	Sınıf Öğretmenliği	Türkçe Öğretmenliği	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	Matematik Öğretmenliği	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Psikolojik Danışman ve Rehber Öğretmenliği
r	0.66	.391**	-.050	.217**	-.050	.057
p	.482	.007	.707	.031	.740	.506
n	117	47	60	99	46	136

Tablo 2’de katılımcıların yaş değişkeni açısından iletişim becerileri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yapılan korelasyon testi sonuçları verilmektedir. Buna göre, Türkçe öğretmeni adaylarının yaş ortalaması ile iletişim becerileri arasında pozitif yönde, zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0.391$, $p<0.05$). Matematik öğretmeni adaylarının yaş ortalaması ile iletişim becerileri arasında pozitif yönde, çok zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki belirlenmiştir ($r=0.217$, $p<0.05$). Diğer branştaki öğretmen adayları arasında yaşları açısından herhangi bir anlamlı farklılığa rastlanmamıştır.

Tablo 3. Katılımcıların cinsiyet değişkeni açısından iletişim becerilerinin karşılaştırması (t testi sonuçları)

Bölümler	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS.	t	p
Sınıf Öğretmenliği	Kadın	45	77.60	12.22	-2.063	.041
	Erkek	72	81.85	9.87		
Türkçe Öğretmenliği	Kadın	24	69.63	15.02	-1.920	.061
	Erkek	23	77.09	11.27		
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	Kadın	14	78.50	9.95	0.435	.665
	Erkek	46	77.37	8.05		
Matematik Öğretmenliği	Kadın	39	85.18	12.51	2.972	.004
	Erkek	60	78.05	11.08		
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Kadın	29	78.31	12.53	-0.116	.908
	Erkek	17	78.71	8.11		
Psikolojik Danışman ve Rehber Öğretmenliği.	Kadın	113	77.13	12.98	0.285	.776
	Erkek	23	76,30	11,17		

Tablo 3’de katılımcıların cinsiyet değişkeni açısından iletişim becerilerinin karşılaştırması verilmektedir. Buna göre t testi sonuçları incelendiğinde sınıf öğretmeni adayları arasında erkek katılımcılar lehine, matematik öğretmeni adayları arasında ise kadın katılımcılar lehine anlamlı bir farklılık belirlenmiştir ($p<0.05$).

Tablo 4. Sınıf öğretmeni adaylarının öğrenim gördüğü sınıf değişkeni açısından iletişim becerilerinin karşılaştırması (anova sonuçları)

Bölüm		KT	Sd	KO	F	p	Fark
Sınıf Öğretmenliği	Gruplar arası	178.945	3	59.648	.488	.691	
	Grup içi	13816.713	113	122.272			
	Toplam	13995.658	116				

Tablo 4’de katılımcıların sınıf değişkeni açısından iletişim becerilerinin karşılaştırması verilmektedir. Buna göre anova sonuçları incelendiğinde; sınıf öğretmeni adaylarının öğrenim gördükleri sınıf kademeleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 5. Türkçe öğretmeni adaylarının öğrenim gördüğü sınıf değişkeni açısından iletişim becerilerinin karşılaştırması (anova sonuçları)

Bölüm		KT	Sd	KO	F	p	Fark
Türkçe Öğretmenliği	Gruplar arası	1703.607	3	567.869	3.523	.023	2-1
	Grup içi	6931.797	43	161.205			3-1
	Toplam	8635.404	46				4-1

Tablo 5’de katılımcıların sınıf değişkeni açısından iletişim becerilerinin karşılaştırması verilmektedir. Katılımcıların sınıf değişkenine göre anova sonuçları incelendiğinde, Türkçe öğretmeni adaylarının öğrenim gördükleri sınıf kademeleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonuçlarına göre; birinci sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının iletişim becerileri ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarından daha düşük olarak belirlenmiştir ($p<0.05$).

Tablo 6. Sosyal bilgiler öğretmeni adaylarının öğrenim gördüğü sınıf değişkeni açısından iletişim becerilerinin karşılaştırması (anova sonuçları)

Bölüm		KT	Sd	KO	F	p	Fark
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	Gruplar arası	31.549	2	15.774	.215	.807	
	Grup içi	4188.385	57	73.480			
	Toplam	4219.933	59				

Tablo 6’da katılımcıların sınıf değişkeni açısından iletişim becerilerinin karşılaştırması verilmektedir. Katılımcıların sınıf değişkenine göre anova sonuçları incelendiğinde; sosyal bilgiler öğretmeni adaylarının öğrenim gördükleri sınıf kademeleri arasında herhangi anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Tablo 7. Matematik öğretmeni adaylarının öğrenim gördüğü sınıf değişkeni açısından iletişim becerilerinin karşılaştırması (Anova sonuçları)

Bölüm		KT	Sd	KO	F	p	Fark
Matematik Öğretmenliği	Gruplar arası	1116.292	3	372.097	2.663	.040	4-1
	Grup içi	13275.728	95	139.745			4-2
	Toplam	14392.020	98				4-3

Tablo 7’de katılımcıların sınıf değişkeni açısından iletişim becerilerinin karşılaştırması verilmektedir. Katılımcıların sınıf değişkenine göre anova sonuçları incelendiğinde Matematik öğretmeni adaylarının öğrenim gördükleri sınıf kademeleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($F_{3-95}=2.663$, $p<0.05$). Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek

amacıyla yapılan LSD testi sonuçlarına göre; dördüncü sınıf öğrencilerinin elde ettiği puanların birinci, ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 8. Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının öğrenim gördüğü sınıf değişkeni açısından iletişim becerilerinin karşılaştırması (anova sonuçları)

Bölüm		KT	Sd	KO	F	p	Fark
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Gruplar arası	150.986	3	50.329	.399	.754	
	Grup içi	5298.427	42	126.153			
	Toplam	5449.413	45				

Tablo 8’de katılımcıların sınıf değişkeni açısından iletişim becerilerinin karşılaştırması verilmektedir. Katılımcıların sınıf değişkenine göre anova sonuçları incelendiğinde; beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının öğrenim gördükleri sınıf kademeleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Tablo 9. Rehberlik ve psikolojik danışmanlık öğretmeni adaylarının öğrenim gördüğü sınıf değişkeni açısından iletişim becerilerinin karşılaştırması (Anova sonuçları)

Bölüm		KT	Sd	KO	F	p	Fark
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Öğretmenliği	Gruplar arası	346.369	3		.716	.544	
	Grup içi	21278.623	132				
	Toplam	21624.993	135				

Tablo 9’da katılımcıların sınıf değişkeni açısından iletişim becerilerinin karşılaştırması verilmektedir. Katılımcıların sınıf değişkenine göre anova sonuçları incelendiğinde; rehberlik ve psikolojik danışmanlık öğretmeni adaylarının öğrenim gördükleri sınıf kademeleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Tablo 10. Katılımcıların öğrenim gördükleri bölüm değişkenine göre iletişim becerilerinin karşılaştırması (Anova sonuçları)

	KT	Sd	KO	F	p	Fark
Gruplar arası	2520.986	5	504.197	3.683	.003	1-2, 1-6,
Grup içi	68317.422	499	136.909			4-2, 4-6,
Toplam	70838.408	504				5-2

Gruplar: 1. grup=Sınıf Öğretmenliği., 2. grup=Türkçe Öğretmenliği., 3. grup=Sosyal Bilgiler Öğretmenliği., 4. grup=Matematik Öğretmenliği., 5. grup=Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, 6. grup= Psikolojik Danışman ve Rehber Öğretmenliği.

Tablo 10’da katılımcıların bölüm değişkenine göre anova sonuçları incelendiğinde; bölümler arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir ($F_{499-5}=3.683$, $p<0.05$). Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonuçlarına göre; sınıf ve matematik öğretmeni adaylarının Türkçe ve PDR öğretmeni adaylarından, beden eğitimi öğretmeni adaylarının da Türkçe öğretmeni adaylarından daha yüksek puan elde ettikleri tespit edilmiştir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırmanın bu bölümünde çalışma verilerinden elde edilen sonuçların tartışmasına yer verilmiştir.

Yaş değişkeni açısından araştırma grubunun iletişim becerilerinde, Türkçe öğretmeni adaylarının yaş ortalaması ile iletişim becerileri arasında pozitif yönde, zayıf düzeyde anlamlı

bir ilişki olduğu görülmüştür. Matematik öğretmeni adaylarının yaş ortalaması ile iletişim becerileri arasında pozitif yönde, çok zayıf düzeyde anlamlı bir ilişki belirlenirken, diğer branştaki öğretmen adayları arasında herhangi bir anlamlı farklılığa rastlanmamıştır.

Karaca (2018), Nacar ve Tümkiye (2011), Levent (2011), yaptıkları çalışmalarda, sınıf öğretmenlerinin yaş değişkenine göre iletişim becerisi ve alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşmıştır. Açıklık (2010) çalışmasında ortaöğretim kurumlarındaki yönetici ve öğretmenlerin iletişim becerileri ile yaş değişkeni arasında, anlamlı farklar olduğunu belirtmiştir. Günbayı (2007) öğretmenlerin okul ortamlarındaki iletişim becerilerinde yaş değişkeni açısından, yaşı büyük olan öğretmenlerin iletişim becerilerinin küçük yaş grubundaki öğretmenlere göre daha güçlü olduğunu belirtmiştir.

Buna karşın öğretmen adayları üzerinde yapılan farklı çalışmalarda iletişim becerilerinin yaş değişkeni açısından anlamlı farklılık göstermediğini belirten çalışmalar bulunmaktadır (Korkut, 2005; Köleşoğlu, 2009; Özer, 2011; Derici Cevap, 2017; Sezgin, 2019). Şah (2013) çalışmasında üniversite öğrencilerinin yaş değişkeni ile iletişim becerisi arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür. Oktay (2008) ise, araştırmasında öğretmenlerin yaş değişkeni açısından anlamlı farklılık göstermediğini tespit etmiştir.

Cinsiyet değişkeni açısından araştırma grubunun iletişim becerilerinde sınıf öğretmeni adayları arasında erkek katılımcıların kadınlara oranla daha yüksek iletişim becerilerine sahip olduğu görülmektedir. Matematik öğretmeni adayları arasında ise kadın öğretmen adaylarının erkeklerden daha yüksek iletişim becerilerine sahip olduğu gözlemlenmiştir. Diğer branştaki öğretmen adayları arasında ise herhangi bir anlamlı farklılığa rastlanmamıştır.

Alan yazında yapılan çalışmalarda, öğretmen adaylarının cinsiyet değişkeni açısından iletişim becerileri incelendiğinde, erkek öğretmen adaylarına göre kadın öğretmen adaylarının daha yüksek iletişim becerilerine sahip olduğu görülmektedir (Uygun & Arıkan, 2019; Yıldız & Kurtuldu, 2013; Erigüç & Eriş, 2013; Çetinkaya, 2011). Aynı şekilde konu ile ilgili yapılan farklı çalışmalarda da, erkek öğretmen adayları ile kadın öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin anlamlı bir biçimde farklılaştığı ve bu farkın kadınların lehine olduğu sonucu ortaya çıkmıştır (Yıldız & Kurtuldu, 2016; Ocak & Erşen, 2015; Çuhadar vd., 2014; Baykara Pehlivan, 2005). Aydın, Çelik ve Baş (153), çalışmasında, erkek öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin kadın öğretmen adaylarından daha düşük olduğunu belirtmiştir. Ayrıca, Koç, Kılıç ve Gül'ün (2007) çalışmasında üniversite öğrenim gören kadınların erkeklerden daha yüksek iletişim becerilerine sahip olduğunu ifade etmiştir. Milli ve Yağcı (2017) ele aldıkları çalışmada, öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin cinsiyet değişkeni açısından anlamlı olduğunu ve bu anlamlılığın kadın öğretmen adaylarının lehine olduğu yönünde sonuca ulaşmıştır.

Owen Korkut ve Bugay (2014) yapmış olduğu çalışmada, kız ve erkekler arasındaki iletişim becerilerindeki farkın sosyalleşme ve cinsiyet rol beklentileri ile açıklayan yorumlara yer vermiştir. Kızların iletişim becerilerini kavrarken ve öğrenirken erkeklerden daha hızlı sosyalleşme süreci içerisinde olduklarını belirtmiştir.

Bunun yanında konu ile ilgili yapılan benzer çalışmalarda da cinsiyete göre iletişim becerilerinde anlamlı bir farklılığa rastlanmayan sonuçlara ulaşılmıştır (Elkatmış & Ünal, 2014; Gülbahçe, 2010; Yılmaz & Çimen, 2008). Öte yandan yapılan çalışmalar incelendiğinde, öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre iletişim becerilerinin, anlamlı bir farklılık

olmadığını ortaya koyan çalışmaların da olduğu gözlemlenmiştir (Tunçeli, 2016; Yeşil, 2010). Ağca (2009) yaptığı çalışmada, erkek sınıf öğretmenlerinin kadın öğretmenlere oranla daha yüksek iletişim düzeyi içerisinde olduğunu belirtmiştir. Özgök (2019) çalışmasında bir alt boyutta erkek sınıf öğretmenlerinin iletişim becerilerinin kadınlardan yüksek olduğu sonucunu bulmuştur.

Sınıf öğretmeni adaylarının öğrenim gördükleri sınıf değişkeni açısından iletişim becerilerinin karşılaştırmasına baktığımızda sınıf kademeleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Derici Cevap (2017) çalışmasında sınıf öğretmenlerinin iletişim becerileri ile diğer değişkenler arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmıştır. Saracoğlu, Karasakaloğlu ve Yenice (2009) yapmış oldukları araştırmada elde edilen analizlere göre; sınıf öğretmeni adaylarının iletişim becerilerinin yeterli düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Buna karşın Ercoşkun (2005) tarafından yapılan araştırma, sınıf öğretmeni adayları sınıf kademesine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı bulgularına ulaşmıştır.

Türkçe öğretmeni adaylarının öğrenim gördükleri sınıf değişkeni açısından iletişim becerilerinin karşılaştırmasına baktığımızda sınıf kademeleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Buna göre farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonuçlarına göre; birinci sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının iletişim becerileri ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarından daha düşük olarak belirlenmiştir. Buradan hareketle sınıf düzeyi arttıkça öğretmen adaylarının iletişim beceri düzeylerinin de arttığını söyleyebiliriz. Aynı zaman da öğretmen adaylarının üniversiteye yeni başladıkları için uyum sağlamada sorun yaşadıklarını ve dolayısıyla iletişim kurma konusunda sorun yaşadıklarını ifade edebiliriz.

Çetinkaya, (2011) Türkçe bölümünde okuyan öğretmen adaylarının iletişim becerilerini cinsiyet değişkeni yönünden incelemiş; kadın öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin erkek adaylara göre anlamlı olduğu sonucuna varmıştır.

Sosyal öğretmeni adaylarının öğrenim gördükleri sınıf değişkeni açısından iletişim becerilerinin karşılaştırmasına baktığımızda sınıf kademeleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Arıbaş (2018) yaptığı çalışmada Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının yüksek iletişim becerilerine sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır Kılıç (2013) tarafından yapılan araştırmada, sosyal bilgiler öğretmenlerinin iletişim becerilerinin genel olarak yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Yılmaz, Üstün ve Odacı (2015) çalışmalarında 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin, 4. sınıf öğrencilerine oranla daha yüksek iletişim becerisine sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Buna karşın Özer (2011), Dilekmen, Başcı ve Bektaş (2008) ve tarafından gerçekleştirilen çalışmalarda sınıf seviyesi arttıkça öğretmen adaylarının etkili iletişim becerilerinin artmadığını sonucuna ulaşmıştır.

Matematik öğretmeni adaylarının öğrenim gördükleri sınıf değişkeni açısından iletişim becerilerinin karşılaştırmasına baktığımızda sınıf kademeleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Buna göre farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan LSD testi sonuçlarına göre; dördüncü sınıf öğrencilerinin elde ettiği puanların birinci, ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Buradan hareketle 4. sınıf

öğretmen adaylarının kendilerini artık öğretmen olarak gördüklerini ve bu sebeple iletişim beceri düzeylerinin de arttığını söyleyebiliriz.

Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının öğrenim gördükleri sınıf değişkeni açısından iletişim becerilerinin karşılaştırmasına baktığımızda sınıf kademeleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Gülüm (2019) çalışmasında beden eğitimi öğretmenlerin iletişim becerileri puanlarının cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık olmadığını ifade etmiştir. Tepeköylü (2007), Tepeköylü ve diğ., (2009) ise, Beden eğitimi ve spor yüksek okulunda öğrenim gören öğrencilerin iletişim becerileri ile ilgili araştırmalarında elde ettiği bulgularda, yaş değişkeninin iletişim becerisi ile anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşmışlardır.

Ulukan (2012), spor yapan ve yapmayan üniversite öğrencilerinin yaş seviyeleri yükseldikçe iletişim becerilerinin de arttığını, fakat öğrencilerin yaş seviyeleri ile iletişim becerisi puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmadığını belirtmektedirler.

Rehberlik ve psikolojik danışmanlık öğretmeni adaylarının öğrenim gördükleri sınıf değişkeni açısından iletişim becerilerinin karşılaştırmasına baktığımızda sınıf kademeleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Karagülle (2018) öğretmen adayları üzerinde yapmış olduğu çalışmada sınıf düzeyinin yükselmesiyle birlikte öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin de yükseldiğini ifade etmiştir. Farklı çalışmalar incelendiğinde; sınıf düzeyinin yükselmesi ile birlikte öğretmen adaylarında iletişim becerilerinin de yükseldiği gözlemlenmiştir (Gülbahçe, 2010; Güven, A., & Yalçınkaya Akyüz, 2001).

Sonuç olarak, öğretmen adaylarının genel olarak iletişim becerilerinin olumlu yönde değerlendirilebileceği, Bölümlere göre bakıldığında, Sınıf ve matematik öğretmeni adaylarının Türkçe ve PDR öğretmeni adaylarından, beden eğitimi öğretmeni adaylarının da Türkçe öğretmeni adaylarından daha iyi iletişim becerilerine sahip oldukları görülmüştür. Türkçe ve Matematik öğretmeni adayların yaşlarının arttığı durumlarda iletişim becerilerinin de arttığı görülmüştür. Sınıf öğretmeni adaylarında erkeklerin iletişim becerileri daha olumlu bulunurken, matematik öğretmeni adaylarında kadınların daha olumlu iletişim becerileri olduğu tespit edilmiştir. Türkçe öğretmeni adaylarında, birinci sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının iletişim becerileri ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarından daha düşük olduğu, Matematik öğretmeni adaylarında, dördüncü sınıf öğrencilerinin elde ettiği puanların birinci, ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerinden daha yüksek olduğu, beden eğitimi, sınıf, sosyal bilgiler ve PDR'ciler de sınıf düzeyi açısından herhangi bir farklılaşma olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öneriler;

- Öncelikle, araştırmanın farklı üniversite ve farklı bölümlerde öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarına uygulanabilir.
- Farklı sınıf seviyeleri açısından karşılaştırma yapılabilir.
- Öğretmen adaylarının bölümü ilk kazandıkları yıl ile mezun olacakları yıllar arasında karşılaştırmalar yapılabilir.

- İletişim becerilerinin daha fazla gelişmesine yönelik etkinlikler ve çalışmalar yapılmalıdır.
- Öğretmen adaylarının, öğretmen yetiştirme programında yer alan, iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik derslerden ne oranda yararlandıklarını tespit etmek amacıyla, birinci ve son sınıf öğrencilerinin iletişim becerileri karşılaştırılabilir.
- Bu çalışmada nicel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Bundan sonra yapılacak çalışmalarda, nitel araştırma yöntemleri kullanılarak ya da nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin beraber kullanılması ile yapılacak karma araştırma yöntemleri daha farklı bakış açıları ve bilgilerin elde edilmesini sağlayabilir.

Etik Metin

Bu makalede araştırma ve yayın etiği kuralları takip edilmektedir. Makale ile ilgili her türlü ihlalin sorumluluğu yazar/yazarlara aittir.

KAYNAKÇA

- Açıkel, G. (2010). *Ortaöğretimde yönetici öğretmenleri liselerde yöneticiler ve öğretmenler arasında iletişim*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], Maltepe Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Ağca, G. (2009). *İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin sınıfta iletişimi sağlama becerileri (Bolu ili örneği)*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Türkiye.
- Aksungur, G. (2018). *Türkçe öğretmenlerinin sınıf içi etkili iletişim becerileri algılarının incelenmesi*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir, Türkiye.
- Altunay, E., & Toprakçı, E. (2017). Okulun insan kaynağının bir ögesi olarak okul yardımcı personellerinin anılarının incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 363-391. <https://doi.org/10.17860/mersinefd.306029>
- Arıbaş, B. B. (2018). *Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının sosyal zekâ düzeyleri ile iletişim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], Uşak Üniversitesi, Uşak, Türkiye.
- Baltaş, A. (2007). *Satışta iletişim ve beden dili*. Remzi.
- Baykara Pehlivan, K. (2005). Öğretmen adaylarının iletişim becerisi algıları üzerine bir çalışma. *İlköğretim Online*, 4(2), 17-23.
- Bridge, B. (2003). *Okulda iletişim*. Beyaz.
- Bursalıoğlu, Z. (2010). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış*. Pegem Akademi.
- Cüceloğlu, D. (2013). *Yeniden insan insana*. Remzi.
- Çağlar, İ. & Kılıç, S. (2011). *Eğitim fakülteleri için genel iletişim*. Nobel Akademik.
- Çamdereli, M. (2015). *İletişime giriş*. DEM.
- Çetinkaya, Z. (2011). Türkçe öğretmen adaylarının iletişim becerilerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(2), 567-576.
- Çuhadar, C., Özgür, H., Akgün, F. & Gündüz, Ş. (2014). Öğretmen Adaylarının iletişim becerileri ve iletişimci biçimleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 295-311.
- Demir, G. (2013). *Kişilerarası İletişimde duygu yönetiminin rolü: öğretmen-öğrenci iletişimi üzerine bir araştırma*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Derici Cevap, S. (2017). *Sınıf Öğretmenlerinin benlik saygıları ile iletişim becerileri arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye.
- Dilekmen, M., Başçı, Z. & Bektaş, F. (2008). İletişim fakültesi öğrencilerinin iletişim becerileri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(2), 223-231.

- Elkatmış, M. & Ünal, E. (2014). Sınıf öğretmenleri adaylarının iletişim beceri düzeylerine yönelik bir çalışma. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(1), 98-112.
- Erçoşkun, M.E. (2005). *Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin empatik becerilerini çeşitli değişkenler açısından incelemesi*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye.
- Erigüç, G. & Eriş, H. (2013). Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri: Harran Üniversitesi örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(46), 232-254.
- Fidan, M. (2009). *İletişim kurmak istiyorum*. Tablet.
- Gülbahçe, Ö.K.K. (2010). Eğitim fakültesi öğrencilerinin iletişim becerilerinin incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(2), 12-22.
- Gülüm, R. (2019). *Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin iletişim becerileri ile mesleki tutum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Erzurum ili örneği)*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye.
- Günbayı, İ. (2007). Okullarda bir yönetim süreci olarak iletişim. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 7(2), 765-798.
- Güneş, A. (2011). Kişilerarası İletişim sürecinde beden dili kavramı ve rolü üzerine kuramsal bir çalışma. *E-Journal of New World Sciences Academy*. 6(4), 706-730.
- Gürses, Y. (2006). *Eğitim örgütlerinde yöneticilerin etkili iletişim kurma becerilerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma (Kütahya merkez ilçe örneği)*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya, Türkiye.
- Güven, A. & Yalçınkaya, M. (2000). Öğretmen adaylarının iletişim ve problem çözme becerilerine ilişkin görüşleri. *Ege Eğitim Dergisi*, 1(1), 13-22.
- Karaca, E. (2018). *Öğretmenlerin iletişim becerileri ile politik becerileri arasındaki ilişki*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Karagülle, S. Y. (2018). *Öğretmen Adaylarının mizah, iletişim becerileri ve kişilik özellikleri arasındaki yordayıcı ilişkiler*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Kaya, A. (2016). *Kişiler arası ilişkiler ve etkili iletişim*. Pegem Akademi.
- Kılıç, H. (2013). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin iletişim becerilerinin belirlenmesi ve bazı değişkenler açısından incelenmesi*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye.
- Korkut, F. (1996). İletişim becerilerini değerlendirme ölçeğinin geliştirilmesi: güvenirlilik ve geçerlik çalışmaları. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(7), 18-23.
- Korkut, F. (2005). Yetişkinlere yönelik iletişim becerileri eğitimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(1), 143-149.
- Köleşoğlu, G. (2009). *İlköğretim öğretmenlerinin liderlik özellikleri ile iletişim becerileri arasındaki ilişki (İstanbul ili beyoğlu ilköğretim okullarında bir uygulama)*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], Beykent Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Levent, B. (2011). *Sınıf öğretmenlerinin kişilik özelliklerinin iletişim becerilerine etkisi*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye.
- Metin, H. (2011). Empatik iletişim ve yönetim. *Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 11(32), 177-203.
- Nacar, F.S. & Tümkaya, S. (2011). Sınıf öğretmenlerinin iletişim ve kişilerarası problem çözme becerilerinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 10(2), 493-511.
- Ocak, G. & Erşen, Z. B. (2015). Öğretmen adaylarının iletişim becerileri algılarının incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(1), 1-19.
- Oktay, H. (2008). *İlköğretim okullarında görev yapan yöneticiler ve öğretmenler arasındaki iletişimde yöneticiden kaynaklanan engeller*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], Yeditepe Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Özer, D. (2011). *Etkili iletişim becerilerinin sosyal ortama uyum sağlamadaki işlevi*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], Fırat Üniversitesi, Elazığ, Türkiye.

- Özgök, D. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin birlikte çalışma düzeyleri ve iletişim becerilerinin incelenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye.
- Russell, G. W. (1978). Crowd size and density in relation to athletic aggression and performance. *Social Behavior and Personality Research*, 2(1), 9-15. <https://doi.org/10.2224/sbp.1983.11.1.9>
- Saracaloğlu, A. S., Yenice, N.Y. & Karasakaloğlu, N. K. (2009). Öğretmen adaylarının iletişim ve problem çözme becerileri ile okuma ilgi ve alışkanlıkları arasındaki ilişki. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 187-206.
- Sezgin, S. (2019). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumları ile etkili iletişim becerileri arasındaki ilişki*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Niğde Türkiye.
- Şah, N. (2013). *Üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ile akademik öz yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep, Türkiye.
- Tepeköylü, Ö., Soytürk, M. & Çamlıyer, H. (2009). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu (besyo) öğrencilerinin iletişim becerisi algılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(3), 115-24.
- Tepeköylü, Ö. (2007). *Beden eğitimi ve spor yüksekokulu (besyo) öğrencilerinin iletişim becerisi algılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], Celal Bayar Üniversitesi, Manisa, Türkiye.
- Tomul, E. (2012). Sınıfta öğretmen öğrenci iletişimi. İçinde H. Kıran (Ed.), *Etkili Sınıf Yönetimi*. Anı.
- Tunçeli, H. (2016). Öğretmen adaylarının iletişim becerileri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Sakarya Üniversitesi örneği). *PegemEğitim ve Öğretim Dergisi*, 3(3), 51-58.
- Tutar, H. & Yılmaz, M. K. (2012). *İletişim (genel ve örgütsel boyutuyla)*. Seçkin.
- Ulukan, H. (2012). *İletişim becerilerinin takım ve bireysel sporculara olan etkisi*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, Karaman, Türkiye.
- Uygun, K., & Arıkan, A. (2019). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 8(4), 56-81.
- Uztuğ, F. (2009). *Halkla ilişkiler ve iletişim*. Web-Ofset.
- Yavuzer, H. (2012). *Çocuk eğitimi el kitabı*. Remzi.
- Yenel, F. (2016). İletişim anahtar, kavram ve terimler. İçinde A. A. Yetim & R. Cengiz, (Eds.), *Sporla etkili iletişim* (s. 43-68). Spor.
- Yeşil, H. (2010). The Relationship between candidate teachers' communication skills and the irattitudes towards teaching profession. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 9(2), 19-22.
- Yıldız, Y. & Kurtuldu, K. (2016). Müzik öğretmeni adaylarının iletişim becerilerinin incelenmesi: Karadeniz Teknik Üniversitesi örneği. *Route Educational and Social Science Journal*, 3(3), 208-17.
- Yılmaz, İ., & Çimen, Z. (2008). Beden eğitimi öğretmen adaylarının iletişim beceri düzeyleri. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 10(3), 3-14.
- Yılmaz, M., Üstün, A. & Odacı, H. (2009). Okul öncesi öğretmen adaylarının iletişim becerileri düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 0-0.
- Yüksel, H. (2012). İletişimin tanımı ve temel bileşenleri. İçinde U. Demiray (Ed.), *Etkili iletişim*. Pegem.

EXTENDED ABSTRACT

Examining the Communication Skills of Teacher Candidates in Terms of Different Variables

We can call communication the process of mutual understanding and making sense of each other. Communication is one of the effective and indispensable tools that we use at all stages of our lives. It is stated that the concept of communication as a process is based on very old processes in the existence of people's lives. It is very important to make sense of the communication process on a regular basis. The better we open ourselves in this process, the stronger our communication with people will be. Today, the most important factor that determines the success in institutions and provides unity in society is communication. At every stage of daily life, teachers are in constant interaction with the society. In this sense, teachers need to have good communication skills in order to be able to fully deal with people, direct and influence them. Communication is one of the basic processes necessary for people to relate to each other in social life. In this process, people gain communication skills such as speaking and listening and develop these skills in order to communicate effectively. Political skill, which is included in these skills, consists of the behaviors of people to influence and mobilize the environment they exhibit for certain purposes. Communication skills and political skills consist of behaviors that are intertwined and displayed together in daily life. In school life, which forms the basis of education, these skills are actively used, transferred and developed by teachers.

Communication is the transfer of feelings and thoughts to the other person in a meaningful way. It is expected that there will be interaction wherever there is communication, and communication in every area where there is interaction. All living things interacting with each other are in communication (Baltaş, 2007). It consists of the areas in which the person has been, other individuals and his interaction with them. Individuals mutually produce information and transfer it to each other (Güneş, 2011). For this reason, communicating what is in the person to others and expressing himself to others necessitate communication (Cüceloğlu, 2013).

As seen in the researches related to our subject, it is very important for teachers to have effective communication skills in terms of effective teacher-student communication. Therefore, it is very effective both in the classroom environment and on the students in terms of providing teachers with effective communication skills. In this study; It is thought that examining the communication skills of teacher candidates is important and will benefit the literature. For this purpose, answers to the following questions will be sought.

- Is there a difference between the gender variable of teacher candidates and their communication skills?
- Is there a difference between teacher candidates' grade level variable and their communication skills?
- Is there a difference between the teacher candidates' department of education and their communication skills?

In this study, the communication skill levels of teacher candidates; In order to examine it in terms of different variables such as age, gender, class, department of education, academic grade point average; descriptive study and relational survey model were used.

The study was carried out on a voluntary basis on prospective teachers studying in different departments of Gaziantep University (Classroom Teaching, Turkish Language Teaching, Social Studies Teaching, Mathematics Teaching, Physical Education and Sports Teaching, Psychological Counseling and Guidance Teaching) in the 2019-2020 academic year. 585 teacher candidates participated in the study voluntarily. Incomplete or incorrectly filled scales were excluded from the study and the scales filled by 505 pre-service teachers (264 female, 241 male) were evaluated within the scope of the study.

For the statistical analysis of the data in the research, the data obtained from the scales were coded into the computer environment and the SPSS 22.0 program was used. In the data in the study, descriptive statistics calculations were made. Kolmogorov-Smirnov normality tests were performed to determine whether the research data showed a normal distribution. Kurtosis-Skewness values were checked for data sets that did not show normal distribution, and since the values were between $+2/-2$, it was determined that the data showed normal distribution and parametric tests were applied. Numerical data were interpreted in tables by using independent sample t-test, One Way Anova and correlation test analyzes to determine the difference between independent variables.

In terms of the age variable, it was observed that there was a positive, weakly significant relationship between the communication skills of the Turkish teacher candidates and the communication skills of the research group. While a positive, very weak, significant relationship was determined between the mean age of the mathematics teacher candidates and their communication skills, no significant difference was found between the prospective teachers in other branches. In terms of gender variable, it is seen that male participants have higher communication skills than females among primary school teacher candidates in communication skills of the research group. Among the mathematics teacher candidates, it was observed that female teacher candidates had higher communication skills than males. No significant difference was found among the teacher candidates in the other branches. As a result, it was seen that the communication skills of the pre-service teachers can be evaluated in a positive way. It was observed that the communication skills of the Turkish and Mathematics teacher candidates increased when their age increased. While male teacher candidates have more positive communication skills, female mathematics teacher candidates have more positive communication skills. In Turkish teacher candidates, the communication skills of the first-year teacher candidates were lower than the second, third and fourth-year teacher candidates, the scores of the fourth-year students in the mathematics teacher candidates were higher than the first, second and third-year students, physical education, It was concluded that there was no difference in terms of class, social studies and PDR students in terms of class level.



"Journal of Education and New Approaches - JENA" is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).